

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egyesség szerint.
A nyílt tér sora 1 korona.

A sebesülteknél.

Az ovodában.

Hát megyünk a szép szeptembervégi estalkonyban. Megyünk az új ovoda felé. Messziről barátságosan, derűsen világítanak ki az ablakok a szürke ködpárás estébe. Bent a kerítésen túl, az ablakok alatt néhány kíváncsi fej leskelődik befelé. Odébb nagy üstben föl kint az udvarban a szilvalekvár; illata messze terjeng a hűvös őszi levegőben. Jó asszonyok hordták össze a gyümölcsöt.

Bemegyünk. Barátságosan világított széles folyosó, még egy kissé mészszagú, mint amilyenek az új épületek általában. Az egyik szobából víg hangok hallatszanak ki, oda lépünk be legelőbb. Nagy tiszta tágas terem; köröskörül a falmellett ágyak; szép fehérhuzatos, gusztusos tiszta ágyak. A sümegei hölgyek jólelkiségének élő bizonyosságai. — Szegény katonák, akik árokparton, mezőn, földön aludtak a csatában, bizony jó nyugvástok eshetik ezekben a kristálytisza ágyakban! De meg is érdemlitek. — Ebben az órában csak egy ágy van elfoglalva; az egyik lázas katonát az orvos lefektette. A többi ott ül a szobaközepén elnyúló hosszú asztal körül. Egy része

kártyáz, valami saját találmányú: »vagy az enyém, vagy a tied« című kártyajátékot. Nem is tudják, hogy ennek az egész világnak minden játszómája most ez a nagy háború is és minden egyéb játzmák a földön, mind ezt a címet viselik: »vagy az enyém, vagy a tied!«

Egy szöke, barátságos képű legény, az asztal mellett kipirult arccal álló lányoknak meséli a háborús epizódokat, nagy bőbeszédűséggel. A vége persze mindnek az, hogy: »futott a szerb és győzött a magyar!« De így is kell ennek lennie! Innét átmegyünk a szomszédos terembe. Itt is ugyanolyan tiszta szép rendes ágyak. Itt valamivel csendesebben vannak. Magyarbeszédű csak egy van köztük, aki egész önkéntelen udvariassággal vagy mint jó kamerádkhoz illik, elmondja a többinek, hogy: mit mondtunk, mit kérdeztünk. Jó képű fiatal mosolygós legény; akinek még az sem vette el a jókedvét, hogy besinezett lábbal, csak egy hatalmas botnál fogva tud odébb vánszorogni. Mondjuk neki, hogy »jönnek az oroszok; már betörték.« Vigan legyint a kezével és kissé idegen hangsúllyal ejtve a szót, vigasztal bennünket: — »Ne féljetekek semmi sem! Nem lesz abból baj!« — Bizony ne is adja az Isten. —

Kérdezzük tőlük: megvacsoráztak-e már? igenlő felelet után, kérdezzük: mit kaptak, s hogy ízlett-e? Elmondják az egyszerű izletesneműt és megelégedve konstatálják, hogy jó volt. — Fialat mosolygós képű leánykák segédkeznek az ételek készítésénél az asszonyokknk. És megy a főzés szaporán.

És olyan szép, olyan békés, olyan derűs otthonias mindez, olyan megnyugtató. És ezek a legények mintha nem is abból a rettenetes viharból kerültek volna ide hozzánk, hanem csak úgy manőver alkalmával lettek volna beszállásolva. Csak a felkötött karuk, vagy a bekötött lábuk tanuskodik arról, hogy igaz, valóság mégis az, hogy a határon ágyuk dörögnek, srapsnelek robbannak, puskák ropognak és gyilkolják egymást az emberek. És nagy háború van; olyan, amilyent nem mutat fel többet a világtörténelem. És ezek is itt arról a borzalmakkal teljes, de mégis fenségesen szép, eseménydús harci szinterről jöttek ide közénk a csendbe, nyugodni. Fáradtságokat kipihenni.

De vége a látogatásnak. Indulunk újból el a szeptembervégi szép, holdvilágos őszi estében. Most a másik csoport sebesültet nézzük meg.

Ma megint ver a bánat.

Valaki messze lent áll a határon
S a szívem ezer kinban vergődik érte.
Oh milyen édes megnyugtató volna;
Esőben, sárban, hidegben, szélben,
Ott állni véle, ott állni véle!

Ezer a kinom és ezer a vágyam
Lázálmok pokla égési lelkem.
Repülnék, szállnék, percig sem késve,
Mindenkit hagyva, senkitem nézve,
S nem lehet menni! nem lehet menni!

Valaki messze lent áll a határon.
Valaki a király hű katonája!
S elhal a szívem minden dobbanása,
Mikor így drága estalkonyatban;
Gondolok rája... gondolok rája.

Németh Bőske.

Hogy harcol a magyar.

Huszárok, bakák, tüzérek heverésznek a kórházi udvar kis kertjében. Kinek a keze, kinek a lába bekötözve és cigarettasodorintás, pipázgatás mellett mondja el mindegyik a maga külön háborús odisszeját. Odisszeja, ez a szó homéroszi értelmében: hősköltemény, hősies föllendülése a magyar léleknek, a harcos magyar géniusznak. Egyik fiu villogó fekete szemében, csontos arcán, szikár

termetén szinte végigvonaglott a harci robaj minden isteni gyönyörű és gyötrelmes láza, mikor a győzelmes rohamról beszélt.

Nincsenek itt Hány Jánosok, egyikük sem tuloz, a szuronya hegyét nem toldja meg kalandos mesével és nincsenek itt kétségbeesettek, kishitűek, meghunyászkodók. Ami panasz van, inkább csak azért zokognak föl: mért hogy olyan sokan vannak azok a bamba muszkák s mért kell egymagynak öt-hat ellenséggel verekedni.

A sturm.

— Mink honvédek, — mondja egy derék tizedes — egy galíciai faluban találkoztunk az oroszokkal. A nevét bizony nem tudom, mert hisz nagyon cifra nevek van arrafelé. Mielőtt csatára került volna a dolog, előbb a községi biróval kellett számadást csinálni. Egy kúthoz ért a csapatunk, szomjasak voltunk, hát a birót vezényelte oda százados urunk a kúthoz, így on elsőnek.

A biró sehogyse akart inni.

— Ahá! »Ki akarja fölkötni ezt a gazember kutmérgezőt?« — kérdezte a kapitány ur. Egy-két perc múlva már ott lógott a betyár a század kötelén. Követte a fia is, mert ő meg egy zászlóaljunk hadállását árulta el.

— A muszkák három faluba húzózkodtak. Előttünk a mi katonáink álltak nagyon kevesen, mindjárt láttuk, hogy erősen szorongatják őket a védett helyekről lövöldöző muszkák. A százados úr visszaküldött egy lovast és parancsot kért, hogy az előttünk

lévő csapatokat megerősítthesse. Megjött a parancs. Rajvonalba szaladt a század. A muszkák golyóinak javarésze a fejünk fölött süvített, zugott a srapsnek, csapkodott a gránát. Ahányszor lecsapott, mindig olyan csönd támadt utána, mintha templomban lettünk volna. A golyók éppugy röpkeodtak, mint mikor az asszony odahaza kukoricamagot szór a baromfinépeknek. Néhány bajtársunk elesett, de mink már hatszáz lépésről rohamra mentünk.

— Szorosan, test-test mellett, mint egy széles fal. Egyik honvéd a másik kárját, oldalát érintette, mert olyan az ember a háborúban, hogy nagyon szereti egymást. Ahogy egészen közel értünk, a muszkák is felénk jöttek, de hát mi volt az ő hadonázásuk a mi véres döfködéseink mellett? Együnkremásunkra hat-hét muszka is jutott. Dereksan elbántunk velük. Sokan megadták magukat. A mieink csak rajtáztak, ordítottak, káromkodtak. »Úsd, nem anyád! Az apád Istenit, bitang muszka! Huj, megdögölsz, kutya! Magyar vért akarsz? — nesze, disznó! Aztán hátráltak, futottak, a földre dobták magukat.

Sok fegyvert, köpenyt, kenyérzsákot vetünk el fölöttük. A tarisznyájukban egy kis darab piszkos, fekete kenyér volt, meg néhány darab kockacukor. Elfogtunk nagyon sok muszkát, köztük egy kozáktisztet is. Az őrnagy urunk jól beszélt oroszul, sokáig beszélgetett. »Kik azok a fekete prémesek?« — kérdezte az orosz tiszt. »Honvédhuszárok, magyar fiúk« — felelte az őrnagy úr.

A kórházban.

Gyönyörű szép, dús ligethez hasonló gondozott udvaron keresztül a főbejárat előtt állunk. Szép széles folyosóról nyílnak a betegszobák; 5 szobába vannak elhelyezve itt a sebesültek. Tiszta vaságyak, szép kifogástalan ágyneműk. Az ember önkéntelenül is büszke rá, hogy egy ilyen kisvárosban mint a miénk is, ily tökéletes, a kívánalmaknak megfelelő kórház található. A sebesültek kevés kivétellel majd mind magyarok. Nagyon intelligens értelmes emberek mind. Vidáman barátságosan fogadnak bennünket. Ma kivált jó napjuk van; egész nap sokan látogatták őket és ellátták kaláccsal, levelezzel, cigarettával ott a látogatók őket. Valamennyien vidáman emlegetik a háborúba való visszamenést. Mondjuk nekik, hogy bár csak mire felgyógyulnak, lenne meg a béke. De ők nem igen félnék, ha vissza is kell menni. »Hadd menjen!« mondja egy barátságos arcú letényei gyerek mosolyogva. Mintha csak valami táncmegkezdéséről volna szó. — Egy másiknál Petőfi költeményeit találjuk; ütött kopott piszkos kis könyv, vele volt a háborúban, át is lötte az ellenség golyója, amely a fiut megsebesítette. Milyen csudás, hogy ez a fényes csillag, mely oly mesésen tünt el a magyar irodalom egéről, most is hinti fényét a harcos katonákra, s adja beléjük a lelkesedést, a tüzet, bátorságot. !

Egy szegény fiatal hős erős lázban fekszik. Rózsák gyulnak arcán, a szemében, ott ég még a duló csaták lángja. Kérdezzük: fáj-e a sebje? Nem, — mondja — csak éget. És tűr, szisszenés nélkül, nyugodtan. Vére átüti a vastag pólyát és tűr, fekszik megadással, hiszen a hazáért szenved! 22 éves; — gyerek még

»Van-e még sok belőlük? — szorongott a muszka. — Nagyon félnék tőlük a katonáink.

A baka humanizmusa.

Urinők jönnek be a csapatkórházba. Hüsitelt italokat, cigarettákat osztogatnak a fiúknak. Az egyik odafordul az osztogató hölgyekhez:

— A muszkának is kérek valamit.

— Miféle muszkának?

— Akit a harctérről hoztam magammal. És egyszerű, keresetlen szavakkal meséli el, miként tett szert a muszkára.

— Szuronyrohamra vezényeltek. Verekedtünk. A fene gyilkolásban egy ellenséges szurony a karomba furdott, de azért a fegyveremet halálos dőfésre emeltem. Aki előttem állt s megsebesített, öreg, nagyszakállú orosz volt. Egy szemvillanás alatt elgondoltam, hogy ennek az öregnek családja van, mint nekem és nem a szívébe szurtam, hanem a lábát hasítottam végig.

— Mindkettőnk a mi szanitéseink szállítottak el, azóta folyton együtt vagyok a muszka komával.

Sok szem borult könnybe az egyszerű szavakra. A muszkának, aki ott volt a mi fiaink mellett, minden jóból adtak a hölgyek.

— No öreg komám, — mondotta a baka, — köszönd meg a nagyságáknak az adományt.

A muszka esetlenül hajlongott s magyarul ismételtette:

— Készenem szepen, eljen jo magyarszki.

— Én tanítottam erre, — mondotta a baka. Magyart csinállok az öregből.

úgyszólván és már mesék, nóták hőse lett belőle! Épp úgy mint a többi másikk társaiból. A jó lsten tartsa, segítse, éltesse valamennyit!

Németh Böske.

A háborús ellenfelek.

Vegyük sorba ellenségeinket, akik ellen az osztrák-magyar monarchia és a német hadseregnek küzdenie kell.

Oroszország.

Európa keleti nagyobb felén terül el. Területe: 5,016,380 km². Lakosainak száma 133,055,300. Európai és Ázsiai Oroszország Pinnországgal együtt 22,556,520 km², lakóinak száma 169,334,200. Államformája: monarchikus önkényuralom.

Uralkodó: II. Miklós cár, született 1868-ban, uralkodik 1894 óta. Trónörökös: Alexey nagyherceg, született 1904-ben. Dinasztia: Romanow-Holstein-Gottorp.

Az ország lakói közül 84 millió orosz, 8 millió lengyel, 5,200,000 zsidó, a többi finn és a török-tatár nyelvcsaládhoz tartozó néptörzs.

Állami bevétel évente körülbelül 8 milliárd korona, kiadás ugyanannyi. Államadóssága körülbelül 25 milliárd korona.

Vasuti hálózata: 74,942 kilométer. Pénzértéke: 1 rubel = 100 kopeka = 2 kor. 55 fillér.

Hadereje: békeidőben 1,384,000 ember, tartalék és népfelkelés 3,615,000 ember, összesen 4,999,000 ember. Hadi flottája: 33 páncélos csatahajó és cirkáló, 187 torpedónaszád, 45 tengeralatti; a hajókon 2748 ágyú és 49,813 ember van.

Nemzeti színe: fehér-kék-piros.

Franciaország.

Területe: 536,464 km². Lakosainak száma 29 millió 601,509. Államformája: köztársaság.

Elnöke: 1913—1920-ig Raymond Poincaré. Lakói közül 36 és fél millió francia, a többi breton, olasz, spanyol, német és belga. Vallásra nézve 98% r. kath., a többi protestáns, izraelita és vallás nélküli.

Állami bevétele 4¹/₂ milliárd korona, kiadása ugyanannyi. Államadóssága: 30 milliárd korona.

Vasuthálózata: 51,188 km. Pénzértéke: 1 franc = 100 centimes = 95 fillér.

Hadereje: békeidőben 600,685 ember (ebből 29,700 tiszti), háborúban 3,700,000 ember. Hadi flottája: 69 csatahajó és cirkáló, 392 torpedó, 101 tengeralatti; a hajókon 2919 ágyú és 67,710 ember van.

Nemzeti színe; kék-fehér-piros.

Anglia.

Területe: 314,377 km². Lakóinak száma: 46 millió 184,500. Államformája: királyság.

Uralkodó: V. György, született 1865-ben, uralkodik 1910 óta. Trónörökös: Eduard Albert walesi herceg. Dinasztia: Szász-Coburg és Gothai-ház.

Lakóinak közül 95% angol, 4% skót, 2% ír. Vallási nézve ³/₄ részben anglikánus, a többi katolikus és protestáns, kevés izraelita. Államadóssága: 18 milliárd korona.

Vasuti hálózata: 41,980 km. Kereskedelmi hajóinak száma: 22,000. Pénzértéke: 1 Pfund Sterling = 20 Shiling = 12 Pence = 4 Farthing = 24 kor. 02 fillér.

Hadereje: békeidőben 400,000 zsoldos katona, háború esetén 1,200,000 ember.

Hadi flottája: 200 páncélos és cirkáló, 375 torpedó, 80 tengeralatti. Csak egy haderejének nagyrésze nagyszámú gyarmatán van lekötve. A hajókon 2878 ágyú s békeidőben 146,000, háborúban 209,197 ember van.

Nemzeti színe: piros-fehér-kék.

Belgium.

Területe: 29,452 km². Lakosainak száma 7,490,411. Államformája: királyság.

Uralkodó: I. Albert, született 1875-ben, uralkodik 1909 óta. Trónörökös: Lipót braganzi herceg, született 1901-ben. Dinasztia: Szász Coburg Gothai-ház.

Lakói közül 59% flamand, 41% francia. Vallásra nézve 15,000 protestáns, 3000 izraelita, a többi katolikus.

Állami bevétele: 614 millió korona, kiadása 11 millióval több. (1913-ban.) Államadóssága 4 millió korona.

Vasuti hálózata: 4719 km.

Pénzértéke: a frank- és márkarendszer.

Hadereje: békeidőben 47,603, háború esetén 101,000 ember.

Nemzeti színe: fekete-sárga-piros.

Szerbia.

Területe: 87,358 km². Lakóinak száma 4 millió 446,293. Államformája: királyság.

Uralkodó: I. Petár, született 1844-ben, uralkodik 1903 óta. Trónörökös-régens: Sándor-herceg. Dinasztia: Kara-Georgewitsch-ház.

Lakói majdnem valamennyien szerbek. Vallásuk: görög katolikus.

Állami bevétel körülbelül 120 millió korona, kiadás ugyanannyi. Államadósság: 650 millió korona.

Vasuti hálózata: 1572 km.

Pénzértéke: 1 Dinár = 100 stolteki = 95 fillér.

Hadereje: békeidőben 38,338, háború esetén 324,630 ember.

Montenegró vagy Crnagora.

Területe: 14,180 km². Lakóinak száma 335,000. Államformája: királyság.

Uralkodó: I. Miklós (Nikita), született 1841 évben, uralkodik 1860 óta. Trónörökös: Danilo Sándor, született 1871-ben. Dinasztia: Patrovich Njegesch.

Lakói: crnagorok, kik mind görög katolikus vallásúak.

Állami bevétele 3,600,000 korona, kiadása 4,500,000 korona. (A deficitet az európai uralkodók fedezik különböző címeken.) Államadóssága 2 millió korona.

Vasuti hálózata 18 km.

Pénzérték: 1 perper = 100 papa = 1 korona.

Hadereje: háborúban 40,000 ember. Hadi felszerelése az orosz ármádia ajándéka.

Nemzeti színe: kék-fehér-piros.

Beszélgetés egyik sebesültünkkel.

A sümegi városi kórházban 30 sebesült van ápolás alatt. Valamennyien a szerb harctér sebesülte. Most már majdnem mindnyájan jobban vannak, s csak azt várják, hogy visszamehessenek a harctérre, megboszulni a „kutya rácon” azt a sebet, amely miatt 4—5 hétig kénytelenek kórházban rostokolni. Jó véru! somogyi, baranyai és kecskeméti szinmagyar legények, akik még a velük együtt harcoló horvátot is rácnak nevezik és nem állnak vele szóba, sőt még egy szobában sem szeretnek velük lenni. Szívesen felelnek a hozzájuk intézett kérdésekre és örömmel beszélnek azokról a hőstettekről, amiket a harctéren elkövettek. Tóth János 52-ik gyalogezredbeli szakaszvezető így beszéli el megsebesülésének történetét:

— A dátumra már nem emlékszem. Visszegrádtól keletre táboroztunk, amikor a századosomtól azt a parancsot kaptam, hogy 5 embert magamhoz véve kémleljem ki az ellenség hadállását. Én szakaszomból rögtön kiválogattam a legügyesebb öt embert és elindultam velük. Tizenkét kilométert tettünk meg anélkül, hogy valahol csak egy ellenséges katonát is láttunk volna. Egy végtelen kukorica földön haladtunk szótlanul egymás után. Csak nagyon lassan és óvatosan mehettünk előre, mert a kukoricásban nem tudhattuk, hogy mikor és honnan bukkan elő egy ellenséges csapat. Minden levélzörrenésre figyelmesek lettünk, s minden madár felrebbenése megdöbbentette szívünket. Nem hiszem, hogy egyikünk is érzett volna félelmet, hisz tul voltunk

már a ker...
volt fogal...
messze jár...
bizony elő...
mert bizony...
is összesz...
édesanyjár...
értünk így...
egy domb...
vettük az...
ban megfi...
rülbelül 5...
lyet, a d...
felállítva...
bennünket...
vezényelt...
jünk felett...
hogy körü...
felé. Rögt...
füleink m...
nelekkél...
kárt, futó...
akkor állt...
nem halló...
ilyen sike...
parancsot...
dön balfe...
egyik társ...
A tüzelés...
megismer...
hogy elr...
akikre ne...
lépést ve...
miatt, aki...
hadtunk e...
voltunk a...
rülbelül 1...
gunkat sz...
az volt a...
revettük...
tüzet ve...
harapott...
egymásra...
furdott...
sőbb tud...
megsebes...
rontott az...
amelyből...
fogták. E...
aztán a t...
bekötözt...
megtörté...
vittek be...
beket kiv...
lásukból.

— Ad...
(A Vörö...
gétől a k...
vöröskér...
jos elnök...
Mariska...
megi jár...
mint hely...
hogy az...
a harcban...
zel, tífiz...
egylet...
jolesöleg...
nak külö...
sülő női...
mes mur...
ágyakat...
lyiség k...
kodnak...
katonák...
enyhiük...
összes v...
a jóitko...
hozzájár...
gyunk a...
gyítani.

már a keresztüzön, de mindegyikünk el volt foglalva a saját gondolataival, amelyek messze jártak az édes szülői ház körül s bizony elővettük néha-néha a zsebkendőt, mert bizony még a legerősebb katonának is összeszorul egy kicsit a szíve, ha az édesanyjára gondol. A kukoricás szélére értünk így gondolatokba mélyedve, mikor egy dombon körülbelül 2000 lépésre észrevettük az ellenséget. Megálltunk, hogy jobban megfigyeljük őket. A domboldalon körülbelül 5-6000 főnyi gyalogság foglalt helyet, a domb tetején pedig a tüzéség volt felállítva. Közben ugylátszik észrevettek bennünket a gazok, mert alig hogy „nider“-t vezényeltem, egy schrapnell zúgott el a fejünk felett, majd még egy és észrevettem, hogy körülbelül 50 ember indul a kukoricás felé. Rögtön felkeltünk és nem törődve a füleink mellett elsivítő golyókkal és schrapnelekkel, melyek egyikünkben sem tettek kárt, futólépésben törtettünk vissza, s csak akkor álltunk meg egy kissé, mikor már nem hallottunk lövéseket. Örültünk, hogy ilyen sikeresen elvégeztük a ránk bízott parancsot és vidáman mentünk tovább, midőn balfelől újabb puskatűz zúdult ránk és egyik társam kiejtette kezéből a fegyvert. A tüzelést nem viszonztuk, mert tudtam, megismertem a puskájuknak hangjáról, hogy elrejtőzött komitácikról van szó, akikre nem érdemes golyót pazarolni. Futólépést vezényeltem, de megsebesült társam miatt, akit vinni kellett, csak lassan haladhattunk előre. Már csak négy kilométerre voltunk a saját táborunktól mikor egy körülbelül 15 főnyi szerb járőrrel találtuk magunkat szembe, akiknek valószínűleg ugyanaz volt a céljuk, mint a miénk. Előbb észrevettük őket, mint ők minket. Azonnal tüzet vezényeltem és négy közülük fűbe harapott. Körülbelül 10 percig lövöldöztünk egymásra, mikor egy golyó a bal lábamba furdódott és elvesztettem eszméletemet. Később tudtam meg, hogy négy társam látva megsebesülésemet, szuronytszegezve neki rontott az ellenségnek és az egész járőrt, amelyből már csak 7 ember volt meg, elfogták. Engem és másik sebesült társamat aztán a táborba vittek, ahol a szanitészek bekötötték sebeinket. Még aznap délután megtörtént az ütközet és másnap mikor elvittek bennünket, hallottam, hogy a szerbeket kiverték az általunk kikémet hadalásukból.

G. K.

H I R E K.

— Adjunk a beteg katonák részére!
(A Vöröskereszt egyesület sümegi elnökségétől a következő közlést kaptuk:) A sümegi vöröskereszt egyesület nevében: Bánfi Alajos elnök, Scholtz Károlyné társelnök, Cserny Mariska titkár megkereste és megkéri a sümegi járásban levő községek előljáróit, valamint helyben lakó nemeskeblű közönséget, hogy az eddig máris nálunk elhelyezett 50, a harcban megsebesült katonák részére pénzrel, tűzifával, terményekkel támogatásuk az egyetlen magasztos célja érdekében. Általában jólesőleg jelezzük, hogy Sümeg társadalmának különösen a minden szép és jóért lelkesülő női osztálya lelkesen hozzájárul a nemes munkához. Ápol, gondoz. Összegyűjtött ágyakat, ágy- és fehéreneműt; az új ovóhelyiség kórháznak van berendezve, itt szakácskodnak, főznek; szóval a szegény szenvedő katonák fájdalmát minden lehető módon enyhítik. Miután a vöröskereszt egyesület összes vagyonát 3000 koronát felhasználja, a jótékony négyesület ehhez 1000 korona hozzájárulást ajánlott fel, tehát képesek vagyunk a betegeket ideig-óráig táplálni, gyógyítani. Ámde huzamosabb ideig ez nem ele-

gendő. És az 50-hez még ide küldendő beteg katonákat csakis az egész járás lakosai segítségével leszünk képesek kitarlóan ellátni, hogy a beálló télen is hiányt ne szenvedjenek. Biboros püspök urunk tűzifát utalványozott; most újabb folyamodott a vöröskereszt egyesület a kormányzás útján a főmagassághoz, engedjen át Sümegen levő kastélyában 25 beteg befogadására helyet, azokat saját költségén élelmeztesse. A beteg katonák most két helyen ápolatnak: a rendes kórházban 30 — a berendezett helyen 20 beteg van elhelyezve. Várjuk a püspöki leiratot, akkor még 25, — tehát 75 beteg lesz ápolás és ellátás alatt Sümegen. A vöröskereszt egyesület szétküldött felhívását a következővel fejezi be: »Bizva bizunk a tekintetes előljáróság és nemeskeblű közönségében, hogy mindenként buzdit az adakozásra. Nagy szolgálatot teszünk ezzel hazánknak, ha sebesült vitézeinket elpusztulni nem hagyjuk. A sebesült harcosok hála imádsága felfut a magyarok lstenéhez és százsoros áldást kér a jótevőkre! Teljesüljön, úgy legyen!

— Gyönyörű példa. Fürst János dr. ügyvéd és neje a volt Eitner féle házak egyikében, amelyben tágas, szellős és tiszta szobák állanak rendelkezésre, kórházat rendeznek be és abban 10 beteget ápolatnak és minden szükségességgel ellátják, egészen a saját költségükön. E hirt Fürst dr. és neje tiltakozása ellenére közöljük, mert a nagyszerű cselekedethez méltó szerénységgel elakartak háritani maguktól minden nyilvános elismerést. Úgy fogván fel a dolgot, hogy kötelességet teljesítenek, amelyért köszönetet nem várnak. De hirdetni kell ezt a példát, hogy mindenki láthassa és megtanulhassa belőle, hogy ezekben a súlyos napokban, mikor az egész nemzet elé a lét vagy nemlét kérdése van feltéve, nem adományozni és morzsákkal hozzájárulni kell, hanem áldozni, odaadni azt is, ami magunknak kellene, — nemcsak fölös vagyonunk vagy jövedelmünk töredékét kell a nagy ügynek rendelkezésére bocsátani, hanem oly módon kell minden egyes embernek odaállani a segítők sorába, mint mikor a legdrágábbja élete forog veszélyben, amiért — ha kell, — odaadja mindent. Ennek a felfogásnak a hangsúlyozása ebben a városban sulyosan fontos, mert az itteni akciók mindegyikéből erősen hiányzik az. Sokan még mindig nem akarják tudni, miről van szó.

— Védekezzünk a kolera ellen. A sok veszedelmes ellenség mellé odaállott ellenünk a kolera is. Ahogy a jó lsten segítségével a többivel elbirunk, úgy lefogjuk győzni ezt az ádáz ellenséget is, de idején utjába kell állanunk. Ezért bölcsen járnak el hatóságaink, midőn előzetes intézkedéseket tesznek a veszedelmes kór ellen. Járásunk főszolgabírája is körültekintő és mindenre kiterjedő rendeletet intézett a járás jegyzőihöz, amelynek főbb rendelkezéseit itt közöljük: A községekben a közegészségügyi, illetve járványbizottságoknak megalakulva kell lenniük. Nincs törvényes akadály annak, sőt a kifejlődött gyakorlat törvényes alapot is nyújt, hogy a községi előljáróság összes tagjaiból álló járványbizottságba más értelmesebb egyének is felvéssenek és a kolera elleni védekezés céljaira az egészségügyi bizottság mintájára megalakulhassanak. Gondot kell fordítani az utcák, terek és árkok tisztántartására, a lakossággal dobszó útján közölni kell, hogy szobáikat gyakorta szellőztessék, az ablakokat sötétben befűggyönyözve tartani és a nap behatolásától elzárni szigorúan tilos és az ellene vétők szigorúan büntetve lesznek. A közkútakat haladék nélkül meg kell vizsgálni, hogy azokon közös vedrek alkalmaztassanak, nehogy azok vizét bárki is a saját meritő edényével befertőzze. Nagyobb mennyiségű trágyát az udvarban megtörni

nem lehet; a trágyatelepek, pöcegödörök pedig frissen oltott mézstejjel és karbollaal gyakorta fertőtlenítenendők. A piaci árusítást fokozott felügyelettel kell kísérni. Éretlen, romlott gyümölcsök nem árusíthatók. A pékek, szikvizgyártók, hentesek, fűszer- és lisztárusok, mészárosok, korcsmárosok, vendéglősök, kávéházak és kávéházak, szóval az élelmiszer és italneműk árusításával foglalkozó egyének üzletei felett a felügyeletet gyakori és váratlan ellenőrzési szemlékkel kell teljesíteni. A lakosság egészségügyi állapotát folytonos felügyelettel kell kísérni és a lakosságot dobszó útján kell figyelmeztetni, hogy a feltűnő megbetegedések kötelező bejelentését el ne mulassza és az elrendelt óvintézkedéseket büntetés terhe alatt betartsa. Figyelemmel kell kísérni továbbá, nehogy ragályfogó tárgyak behurcoltassanak és amennyiben kolerával fertőzött vidékről utasok érkeznének, azok megfigyelése iránt haladék nélkül intézkedés történjék a kórosvosok által. A járványkórház céljaira szükséges helyiségeknek, illetve a kisebb községekben a szükségkórházaknak, illetve vesztelőhelyeknek a szükséges berendezési tárgyakkal minden pillanatban rendelkezésre kell állani. Nemkülönben az ápoló egyéneknek kijelölve kell lenniük.

— Az ujoncok bevonulása. A sümegi j. főszolgabírónak a községi jegyzőséghez intézett értesítése szerint a 20, 21 és 22 éves népfölkelésre kötelezettek f. hó 11-én reggel 7 órától kerülnek sor alá Nagykanizsán a Kazinczy utcai legényegylet helyiségében.

— Adományok. A sümegi vöröskereszt beteg katonái részére adakoztak: Scholtz Károlyné 100 K, Szalkai László 12 K, Einsleder Mór, 5 K, Fischer Netti, Simonits Ilonka 4-4 K. Özv. Tóth Józsefné 3 K, Csiga Mária, Hercig Bálint, Löwy Jakab 2-2 K, Egy öreg asszony Ukkról 22 fill., Darnay Kálmán, Sümegi Tivadar bor. Özv. Oszkai Ferencné, Csizsár Istvánné főzelékféle, Angererné tojás, Veninger Gyula burgonya, Özv. Jung Gyuláné naponta 3 liter tej, főzelék, élelmiszer, kenyér. Özv. Szalay Lajosné, Ábel Józsefné, Szijártó Béláné élelmiszer, Havas Béla dr. ügyvéd fűszer, só, gyufa, Heidinger Jánosné gyümölcs. Prágai tanító gyűjtése: élelmiszer. Özv. Varga Józsefné, Tóth Györgyné, Varga Ferencné, Dörnyei Ferencné, Onadiné, Kovács Ferencné élelmiszer. Malomsokyné bor, pálinka, Badics Örzse káposzta, burgonya, Apáthy József vadhus. Bauer Sándor pálinka, Snitzler Sári kenyér. Takács Zsigmondné, Barát Mari gyümölcs. Vendel Jánosné tojás. Dörnyei Lajosné, Nyirő Anna, Olasz Istvánné zöldség. Páncser Gusztávné rizs, Urr János zsir. Beretky Gyula pálinka, rizs, dara. Csizmazia István só, rizs, dara, Gold Teréz dara, Keppichné főzelékféle, Szalkainé hagyma. Csepregi Józsefné káposzta, Juhász Istvánné tej. Würzburgerné edény, Mesterházi Sándor evőszőr, Tóth Orbánné 1 db. tál, szita, 2 abrosz. Csizmazia István konyhaeszközök, Urr János üveg pohár, Jung Gyuláné ruha-fogas. Szt. ferencrendű szerzet 50 db. szivar és konyhaedény. Vendel János főerdész burgonyaküldeményről biztosított bennünket. — A szíves jótevőknek köszönetet mond a vöröskereszt elnöksége.

A sebesültek részére élelmicikket küldtek: Csizmazia István, Tóth Györgyné, Darnay Károlyné, Özv. Német Lajosné, Novák Sándor, Krisztinkovich Józsefné, Luiszer Lajosné, Epstein Vilmosné, Feketé, egy prágai asszony, a prágai vendéglős, Pál Lina, Talabér Károly, Wirth Jakab, Hercig Bálintné, Nagy István, Krajcár Györgyné, Özv. Hladny Jánosné, Bódis Tivadar, Bódis Ilonka, Dörny Gézné, Steiner Simon és neje, Lengyel Mátyásné, Krisztinkovich Józsefné, Bachinger Imréné, Hartl Istvánné, Pintér Lajosné. Gyömöri községben. Parkas Jánosné kezdeménye.

Berson

Summisarók
a legjobb

sésére Saszgyűjtöttek 27 párnát, 13 lepedőt, 9 inget, 9 lábravalót, 20 törülközőt és e gyűjteményt ajándékba küldték, — fogadják hálás köszönetünket. Helyben adtak fehér-műt, meleg alsót: Kossa Gusztávné, Novák Károlyné, Gold Teréz, Böhm Gáspár, Krisztinkovich Józsefné, Gyömsrey Sándorné, Gyömsrey Vincéné Ukk, Szűcs Zsigmondné, Kolmann Miksáné, Epstein Vilmosné, Funt Sándor, Varga Józsefné, Riszner Ferencné, Gróf Lajosné, Páncer Gusztávné, Csigó Mária, Kőrthy Jánosné, Hóspákt, térdmelegítőt, csuklódódot küldtek: Bódis Ilus, Molnár Róza, öz. Schultz Ferencné, Kovács Zsigmondné, Granczer Idus, Huszák Mariska. — Dr. Kellemen Károlyné.

— Magyar huszárból — orosz leány. A „Somogyi Hírlap”-ban olvassuk a következő kis történetet, mely élénk világot vet hős katonáink élelmességére, de egyben bátorságára is. Szükszav, de bőbeszédű kis tábori levelezőlap hozta hírül messze-messze idegenből, nagy Muszkaország széléről, hogy Kovács Sándor kőlkedi huszárt elfogták a muszkák huszonhatod magával. Hol, hol se, öt napig volt fogoly. Hogy, hogy se, egy orosz leány ruhájában neki vágott a világnak, megszökött a lányos arcú fiatal huszár. „És jöttem ezer és ezer oroszokon keresztül, nappal az erdőben meghúzódtam, egy halottunkról lehuztam a ruhát s így menekültem. Igen nagy dicséretben vettem részt. A többi társaim még nem jöttek vissza.” Pedig huszár Kovács Sándor szentül hiszi, szinte várja, hogy társai is majd apránként visszazállingóznak az ezredhez. Hiszen nem is olyan nagy dolog az. Csak egy orosz leánynak a ruhája kell hozzá. A többi már meg magától. A halott katonát kirázni a munderből, mellé tenni egy orosz leány ruháját, éjszaka idején, erdőköz, ezer és ezer oroszokon keresztül, talán étlen, szomjan, rátalálni az ezredre, az már csak gyerekjáték. Hanem azért... mégis csak derek legyen vagy te, huszár Kovács Sándor!

— Hirdetmény. A kir. pénzügyigazgatóság 780—914. II. reudelete lolytán közhírré teszem, hogy a község folyó évi hadmentességi díj kivetési lapjoma 1914 évi október 4-től október 12-ig bezárólag közszemlére lesz kitéve, mely időben az a hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthető. Sümeg, 1914 október 3-án György Elek af. jegyző.

— Prémek a katonáknak! Vitéz katonáinknak, főként az északon harcolóknak, az eddigin kívül csak hamar egy új ellenség, az északi hideggel fog kellenni szembeszállaniok. E küzdelem szintoly erős lesz mint az élő ellenséggel való harc, de ebben az ithonmaradottak is részt vehetnek, segítenek. Épp ezért az áldozatkészégnek már is anni jelét tanusító magyar társadalomhoz fordulunk. A hadsereg jól el van látva, de mivel az életető melegből szhasem lehet elegendő, ezenfelül felkérjük a községe, hogy a mi nélkülözhető új vagy avult prémes holmija van azt katonáink számára küldje be a hadsegélyző hivatalhoz (Budapest, IV. Váci utca 38.) E küldeményeket, csomagokat a posta teljesen díjtalanul szállítja. Bundát, karmantyut, bekecset, szipkát, kesztyűt, prémgallért stb, a hadsegélyző hivatal mindent szívesen fogad és a szükséghez képest felhasznál, átdolgoztat. Ez a jó szívetől jövő meleg ajándék lesz vitézeinknek a legkedvesebb. Az országos hadsegélyző bizottság ruházati albizottsága nevében: Pekár Gyula dr.

— Apróságok a háborúból. Csodálatos dolgokat beszélnek a zalai huszárok hőstetteiről. A hadtörténelemben vitézi tetteket visznek véghez napról-napra. Ime egy a sok közül: A grodeki harcban egy zászlóalj egerszegi huszár azt a parancsot kapta, hogy verje ki az ut mentén álló cserjésből az orosz lovasságot. Egy teljes kozák ezred volt a cserjésben. Mikor a mi zászlóaljunk attakra sorakozott, egy közös baka tréfásan odaszólt valamelyik huszárnak:

— Kevesen vagytok ti oda, testvér.
A huszár marokra kapta a kardját és csak ennyit mondott.
— Majd elvállik.

Az attak megindult és tíz perc múltán tiszta volt a terep. A kozákok vad vágatással, lönkre silányitva menekültek.

A galiciai harctérről kaptuk ezt a kedves és katonáink hangulatát tökéletesen jellemző apróságot. Egy szuronyrohamban egymás mellett harcol a kiszolgált öreg káplár és a fiatal siheder-baka. Hamarosan szuronyvégre kapják az oroszokat és megindul a munka. Az öreg szép tempósan dolgozik és egymás után lékeli a muszkákat, de a fiatal esze nélkül agyal jobbra, balra s csak úgy zuhog a puskatusa a muszka koponyákon. Végtegere megunja a káplár úr a nagy sietséget s miközben kihuzza a szuronyát az egyik muszkából, csak úgy foghegyről odaveti a derek fiúnak.

— Lassan őcsém, hogy tempója legyen, mert kár elhamarkodni a dolgot. Hadd maradjon a többieknek is. Meg aztán lássa a muszka, hogy nem sietünk vele.

A helybeli városi kózkórházban ápolnak egy jóképű magyar bakát, akinek az egyik fülét elvitte egy srapsziszilánk.

— Miért nem kereste meg, visszavarrták volna a feldspítáiban? — kérdi tőle egy látogató.

— A fületem? Ott egye a fene, ahol van, ha már egyszer elkívánkozott tőlem!

Ez egyik vasuti állomáson történt. Egy sebesült honvédhuszárt vett körül a tömeg, aki most jött a vonattal. A közönség elhalmozta a csonka hőst a szeretetnek minden jelével. Cigaretta, szép szó, virág, enivaló, mind bőségesen akadt, sőt egy ember sietett a vendéglőbe és egy korsó habos sört hozott a huszárnak.

— Igyék vitéz úr, a hazáért! — mondotta neki. Majd pedig udvariasan be is mutatkozott:

— X. Y. vagyok, kőfaragó!
— Én meg X. Y. — muszkafaragó.

A háboru humorának mondják, ámbár nem az, de mindegy, vidám érdekesség inkább az, hogy vetkőzteti a főorvos a sebesült magyar katonát, hát csipkézett, patyolat finom inget, gatyát lát a marcona vitéz bakán. Hát ez micsoda öltözet, vitéz uram? Hát kérem a sabáci viadalban látogatást tettünk a boltokban s ott kiagyusztáltuk magunkat. Na jó, de hát miért vett föl egyszerre hat inget? Hát kérem, ez is csupa okosság, feleli a vitéz: mikor elszenyeseedik, a legfelsőt ledobom s az alatta levő tiszta s így tovább mindig tisztában járok.

Pelelős szerkesztő: Gellért Samu dr.

Szerkesztőtárs: Németh Böske.

Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Gulliver

Gulliver cipő, mert kaucsukból készült.

195.—1914. üsz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt ezennel közhírré teszem, hogy a baltavári uradalom árverés alá bocsátja a zalabéri vasúti állomáson fekvő:

- 1) 2260 db 125 centiméter hosszú, 13 cm vastag,
- 2) 60 db 150 cm hosszú, 13 cm vastag,
- 3) 550 db 160 cm hosszú, 14 centiméter vastag,
- 4) 1670 db 175 cm hosszú, 15 cm vastag,
- 5) 3560 db 200 cm hosszú, 16 cm vastag,
- 6) 560 db 220 cm hosszú, 16 cm vastag,
- 7) 4650 db 250 cm hosszú, 17 cm vastag azon bányafát, melyet Klein Emánuel budapesti cég nem vett át, amely árverés általam a zalabéri vasúti állomáson 1914. évi október hó 5. napján d. e. 12 órakor fog megtartatni.

Sümeg, 1914 szept. 30.

Apáthy József
kir. közjegyző h.

TÉRKÉP

a teljes harctérről darabonként

1 K 60 f.

Kapható HORVÁT GÁBOR

:: könyvkereskedésében. ::

VERSENYÁRUHÁZ

S Ü M E G E N .

Gold Teréz

ajánlja a mai kornak megfelelő ujonnan berendezett üzletét, ahol a legjobb minőségű és legdivatosabb cikkek kaphatók. Állandó nagy raktár uri, női és gyermekcipőkben, legfinomabb uri kalap és sapkákban, férfi és női fehérneműekben. Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők hozzávaló gombokkal. Nagy választék divatos férfi, női és gyermekszabkákban, harisnyákban és keztyűkben. Legújabb divatu csipkegallérok és sálók. Nagy választék mindenféle kötényekben, klott és karton alsószojnyákban. Esernyők, piacitáskák, ridikülök, erszények, szappanok és illatszerrek nagy választékban és legolcsóbb árban kaphatók.

:: :: Házi cipők! :: ::

„ A legjobb gyártmányu uri kalapok !

Uri és női cipők.